

Argumenteren

Het Muiswerkprogramma Argumenteren is een programma voor het leren analyseren en beoordelen van mondelinge en schriftelijke betogen.

The screenshot shows the 'Argumenteren' software interface. At the top, a pink banner reads 'Aanvaardbaarheid en consistentie'. The main content area is divided into two columns. The left column, titled 'Lagerhuis voor kinderen - 3', contains text from 'Witte man' and 'Tessa'. The right column, titled '3', contains a question: 'Lees argumentatie van Tessa. Welk argument is minder consistent met de rest?' followed by three multiple-choice options (a, b, c). Below the question is a progress bar showing 'Nog 14' and buttons for 'A-Z', 'Tip', and 'Stop'. At the bottom, there is a footer with the text 'Klik eenmaal op het juiste antwoord' and a navigation bar with 'Bram Van Tongeren', '13', 'Argumenteren', and 'F4 Aanvaardbaarheid en consistentie'.

Doelgroepen Argumenteren

Argumenteren is bedoeld voor leerlingen in de hogere klassen van havo, vwo, mbo-4, hbo- en universitaire opleidingen waarin argumentatieve vaardigheden aangeleerd worden. Om met het programma te kunnen werken moet Meijerinkniveau 3F beheerst worden. Als je het programma heel goed doorlopen hebt, kom je nog boven niveau 4S uit.

Omschrijving Argumenteren

Muiswerk Argumenteren is gericht op het aanleren van begrippen die bij het analyseren van overtuigingspogingen van belang zijn, het pragmatisch interpreteren van eenvoudige betogen en het kritisch beoordelen ervan. Deze vaardigheden zijn van belang voor tekstbegrip, voor het zelf kunnen schrijven van betogen en voor het kunnen deelnemen aan argumentatieve discussies.

Argumenteren wordt gezien als een belangrijk aspect van taalvaardigheid. Volgens de eindtermen van havo en vwo moeten leerlingen argumentatie in teksten kunnen analyseren én beoordelen. In het centraal examen zijn daarom sinds enige jaren argumentatievragen opgenomen. Als in een tekstgedeelte bijvoorbeeld geargumenteed wordt op basis van een vergelijking, moeten leerlingen eerst kunnen vaststellen dat er sprake is van vergelijkingsargumentatie en vervolgens kunnen beoordelen of de gemaakte vergelijking opgaat. Voor dit analyseren en beoordelen is basiskennis van een aantal argumentatiebegrippen nodig en oefening in het gebruik ervan. Muiswerk Argumenteren kan daar een bijdrage aan leveren. De kennis en vaardigheden op het gebied van argumenteren zijn ook van belang voor het schrijfonderwijs en voor de discussies en presentaties in het

kader van de lessen mondelinge taalvaardigheid. Met behulp van deze argumentatielessen kunnen leerlingen zich in woord en geschrift argumentatief sterker weren. De argumentatieleer die in het programma wordt uiteengezet is gebaseerd op de pragma-dialectische benadering van de argumentatiedeskundigen Van Eemeren en Grootendorst. In deze benadering wordt ervan uitgegaan dat argumentatie erop gericht is een verschil van mening met verbale middelen op te lossen. Muiswerk Argumenteren bevat 33 steeds wisselende oefeningen en 2 diagnostische toetsen. De stof wordt uitgelegd in 193 uitlegschermen.

De behandeling van de argumentatieleer begint bij de termen en begrippen die nodig zijn om argumentaties en verschillen van mening te identificeren. Vervolgens wordt de aandacht gericht op de analyse van de argumenten die expliciet of impliciet in betogen kunnen worden aangevoerd en op de structuur van de argumentatie als geheel. Het laatste deel van dit bestand gaat over de beoordeling van argumentatie: de verschillende soorten argumentatieschema's en de kritische vragen die daaruit voortkomen en overtredingen van de regels die gelden voor een redelijke discussie: de drogredenen.

Rubrieken en deelonderwerpen

Muiswerkprogramma's zijn gebaseerd op een structuur van rubrieken of deelonderwerpen. Bij Argumenteren zijn dit de begrippen en deelvaardigheden die men moet leren kennen en die vervolgens geoefend moeten worden. De opbouw van het programma is gebaseerd op de chronologie van eenvoudig naar moeilijk, wat betekent dat begonnen wordt met analyseren en dat daarna pas het beoordelen komt. Leerlingen vinden beoordelen vaak veel moeilijker dan analyseren (Van den Berg, 2000). Ook wordt in eerste instantie met zeer korte teksten gewerkt en verderop met wat langere. Gezien het medium en het nadeel van lezen van een scherm, blijft de lengte van de teksten sowieso beperkt.

- **Standpunten en argumenten**
De eerste rubriek gaat over het kunnen identificeren van standpunten en argumenten.
- **Verschillen van mening**
Wat verstaan we onder een verschil van mening, welke soorten meningsverschillen zijn er en welke rol spelen ze in argumentatieve discussies? Daarover gaat deze rubriek.
- **Structuur van argumentatie**
Deze rubriek gaat over de manier waarop argumentaties kunnen zijn opgebouwd.

Argumentatie in langere teksten

Bouwfraude

[1] Heeft de overheid de laatste jaren veel te veel betaald aan Nederlandse bouwbedrijven? Ja, vond A. Bos, voormalig directeur van wegenbouwer Koop Tjuchem. Hij beweerde dat bouwbedrijven de klussen onderling verdelen en de prijs opdrijven met verboden prijsafspraken.

[2] Nee, vonden de bouwers onder aanvoering van oud-CDA-voorman E. Brinkman, kijk maar naar de winstmarges van Nederlandse bouwbedrijven. Die zijn al jaren niet veel hoger dan 4 procent en de prijzen zijn dus zeker niet te hoog. Nee, vond ook de grootste opdrachtgever, het ministerie van Verkeer en Waterstaat, want de laatste jaren ligt de bouw prijs

1 Lees de eerste alinea van deze tekst.
Is in deze alinea sprake van argumentatie?

a) ja
b) nee

Nog 12

Klik eenmaal op het juiste antwoord

Sanne Kat 10 Argumenteren C5 Argumentatie in langere teksten

- **Onderdelen en geldigheid**
Deze rubriek gaat over de onderdelen waaruit een argumentatie bestaat en de (logische) geldigheid waarvan al dan niet sprake kan zijn.
- **Argumentatieschema's**
Deze rubriek gaat over de manier waarop geargumenteed wordt. Wat is de relatie tussen standpunt en argument? De drie hoofdsoorten komen aan bod.
- **Aanvaardbaarheid en consistentie**
In deze rubriek staat de beoordeling van de aanvaardbaarheid en de consistentie van de gebruikte argumentatie centraal. Er wordt speciaal 'ingezoomd' op argumentaties over beleid. Aan welke eisen moeten die voldoen om aanvaardbaar te zijn?
- **Argumentatieregels**
Discussianten kunnen de oplossing van een geschil bemoeilijken of zelfs verhinderen. Dat kan in alle discussiefasen en door beide partijen gebeuren. De verkeerde discussiezetten (per ongeluk of met opzet), kunnen gezien worden als overtredingen van discussieregels. Aan de argumentatieregels wordt in deze rubriek aandacht besteed.

- Gedragsregels
Verkeerde discussiezetten (per ongeluk of met opzet), kunnen gezien worden als overtredingen van discussieregels. De eerste vijf regels hebben betrekking op de argumentatie. De volgende vijf betreffen het discussiegedrag.

Bij de oefeningen van Muiswerk Argumenteren is gekozen voor teksten die geschikt en interessant kunnen zijn voor een breed publiek. Ze zijn soms overgenomen uit kranten, populaire tijdschriften en foldermateriaal, maar soms ook speciaal geschreven of geconstrueerd, zodat ze passen bij de beoogde training. De rubrieken van Muiswerk Argumenteren die horen bij de aan te leren deelvaardigheden, komen in de volgende paragrafen stuk voor stuk aan bod. De belangrijkste theoretische noties, die opgenomen zijn in de uitlegschermen, geven we daarbij weer. De voorbeelden die in de uitlegschermen staan, zijn hier weggelaten.

Overzicht oefeningen Argumenteren

Argumenteren bevat 33 oefeningen. De oefeningen zijn op de volgende manier verdeeld over de rubrieken. Ze staan binnen de rubriek op volgorde van niveau. De vorm van elke oefening staat in de volgende kolom. Voor een omschrijving van de oefenvormen, zie de sectie DIDACTIEK. De opbouw is *cumulatief*, d.w.z. wat in eerdere rubrieken aan de orde kwam, wordt in volgende rubrieken bekend verondersteld.

Rubriek	Oefening	Type	Opgaven	Items
A Standpunten en argumenten	1 Soorten standpunten	Meerkeuze	4	14
	2 Standpunten aanwijzen	Wijs aan in zin	2	12
	3 Over standpunten en argumenten	Meerkeuze	5	14
	4 Signaalwoorden van argumentatie	Wijs aan in tekst	2	12
	5 Verborgene standpunten	Meerkeuze	1	10

Rubriek	Oefening	Type	Opgaven	Items
	6 Standpunten en argumenten	Meerkeuze	3	20
B Verschillen van mening	1 Verschil van mening 2 Soorten verschil van mening 3 Argumentatieve discussies 4 Meningsverschillen en discussies	Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze	1 2 4 6	12 12 10 18
C Structuur van argumentatie	1 Enkelvoudig en meervoudig 2 Meervoudig of nevenschikt 3 Meervoudig, nevenschikt, getrapt 4 Argumentatie in teksten 5 Argumentatie in langere teksten 6 Argumentatiestructuur	Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze	3 4 7 1 1 1	15 12 14 14 12 12
D Onderdelen en geldigheid	1 Verzwegen onderdelen 2 Onderdelen van argumentatie 3 Conclusies trekken 4 Geldigheid van redeneringen	Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze	2 3 4 4	12 14 10 12
E Argumentatieschema's	1 Argumentatieschema's 2 Argumentatieschema's in teksten 3 Stand.NL 4 Vragen bij schema's	Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze	5 5 8 6	12 12 15 14
F Aanvaardbaarheid en consistentie	1 Feiten en meningen 2 Argumenten wegen 3 Argumentatie over beleid 4 Aanvaardbaarheid en consistentie	Rijen Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze	1 2 2 5	20 10 13 16
G Argumentatieregels	1 Drogredenen door schemagebruik 2 Overtreding argumentatieregels	Meerkeuze Meerkeuze	3 7	10 15
H Gedragsregels	1 Gedragsregels 2 Overtreding gedragsregels 3 Debat over roken	Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze	8 8 5	15 16 21

Tot slot

Literatuur

Eemeren, F.H., R. Grootendorst, en Snoeck Henkemans, A.F. (1995). *Argumentatie. Inleiding in het analyseren, behoordelen en presenteren van betogen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Eemeren, F.H. van (2000). *Hoe zat het ook alweer met de argumentatieleer?* Levende Talen Tijdschrift, nummer 1, p. 4 t/m 10.

Braas C, E. van der Geest, A. de Schepper (1996), *Argumenteren*. Groningen: Wolters-Noordhoff.